Ч. 278 Неділя 13 (25) грудня 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Справа розпоряджень язикових на Шлеску, Мораві і в Чехії. — Реорґанїзация кравої оборони. — Сензациї з Франциї).

До Nar. List-ів доносять з Відня, що правительство приказало строго всїм властям краєвим як в Чехії, так на Мораві і Шлеску, шоби як найточнїйше держали ся розпоряджень язикових і щоби з як найбільшою печаливостию хоронили меншости національні від всякого гноблення. В розпорядженю тім нагадує правительство, що власти повинні уважати розпорядження язикові зовсїм так як би закони. З Опави знов доносять до тої самої ґазети, що розпорядження язикові які там наспіли, видані в першім ряді до властий політичних, а відтак до властий судових.

В тій самій справі доносить краківский Czas: З причини конкретного случаю видав міністер справедливости рескрипт до суду краєвого на Шлеску, в котрім на основі істнуючих розпоряджень поручає видаване судових ухвал в тім язиці, в якім було внесене подане. Наслїдком устної процедури цивільної признає п. міністер справедливости також переводження розправ в язиці сторін. Як віденьский кореспондент Czas-у доносить видав президент міністрів ґр. Тун яко управитель міністерства справ внутрішних до властий політичних на Шлеску розпорядженє нормуюче уживане всїх трох язиків краєвих при виготовлюваню експедиций для сторін, а також при переводженю розправ перед властями політичними в такий самий спосіб, як то сказано в рескрипті міністра справедливости.

N. W. Tagblatt довідує ся, що в 1899 р. установлені будуть три нові полки краєвої оборони, а то в округзї команд штабових в Будієвицях, Тїшинї і Зальцбурзї, а нові штаби бриґад будуть установлені в Кракові, Празї і Інсбруку. Єсть то дальше переводжене реорґанїзациї і помноження австрийскої оборони краєвої.

З Франциї наспіло в послїдних днях кілька сензацийних вістий, з котрих найновійша і найбільша та, що межи Франциєю а Анґлїєю мусить прийти до війни. Matin оголосив іменно депешу, в котрій каже ся, що якийсь впливовий муж державний в Льондонї заявив, що війна межи Анґлїєю а Франциєю есть нехибна. Вість та зробила в Парижи слабе враженє, хоч єсть певною річию, що новий амбасадор в Льондонї Камбон стрічає великі трудности.

Другою сензацийною вістию єсть статия социялїстичного посла Жореа (Jaures), в котрій він каже, що якийсь Монод написав до него лист, в котрім той пише: „Бувший міністер справ внутрішних Ганното сказав до мене і до пана Х.: Знаєте, як підлих способів уживав ґен. Мерсіє, щоби доказати вину Драйфуса, котра може не єсть нїчим иншим як лиш страшним романсом“. Жоре каже, що той Х. єсть високою личностию і Монод єї знає. Заразом домагає ся Жоре переслуханя Ганнота. Третою сензацийною вістию єсть викрите якогось замаху на президента, однакож вість ся доси не потвердила ся.

З руских товариств.

На засїданях Головного виділу товариства „Просьвіта“ в днях 23 і 30 падолиста та 6 і 13 грудня с. р. полагоджено слїдуючі важнїйші справи:

1. Календар „Просьвіти“ за рік 1899 рішено висилати лиш тим членам, що заплатили вкладку за рік 1898.
2. Рукопись „Кривоприсяга“ віддано до першої рецензиї.
3. Книжочку про Хмельницкого, призначену на грудень 1898, рішено друкувати в 8000 примірниках.
4. Рішено приняти предложене комітету будови руского народного театру, щоби призбирані через той комітет фонди в квоті 10.300 зр. 25 кр. злучити з фондом на ту саму цїль призбираним „Просьвітою“ до спільної адміністрациї.
5. Уложено проґраму видавництв на рік 1899.
6. Рішено розписати: 1) конкурс на чотири премії по 90 зр. з фундациї Стефана Дубравского на книжочки: а) про новий закон ловецкий, б) про спілки, в) про плоди природи і домашні вироби нашого краю, г) про те, який стан мають родичі вибирати для своїх дїтий; — 2) конкурс за премією по 15—25 зр. за аркуш на повість із суспільного народного житя, призначену в першім ряді для жінок; — 3) конкурс з премією 100 зр. за написане розвідки про будову хат селяньских а в подрібности хат для читалень з крамницями і шпихлїрами.
7. Ухвалено предложити краєвій Радї шкільній книжочки: „Добра порада“, „Опир“ і „Образ тьми і сьвітла“, до одобреня на премії шкільні, а книжочку „Пасїка“ до одобреня для читалень шкільних. — Віддано до друку рукопись: „Пісни про жите сьв. Николая“, призначену на премії шкільні.

АБРАМКО.

(З польского — Урсина).

(Конець).

Тої ночи Абрамко не вернув до дому і цїлий час бродив по улицях, слабо осьвічених лїхтарнями. Падав дощ, чути було як завивав осїнний вітер. Єго розпука не мала границь. Грозяча єму з вітцем крайна нужда лякала єго.

Що він буде діяти? Чим заробить свій насущний хлїб?

Під промоклим одїнем дрожало тїло бідолахи, голова горіла, хоч із шапки лила ся вода на лице і за шию. Рано вернув він домів увесь обезсилений і страшно блідий.

Впрочім найшли ся люди, котрі помогли, але помогли по свому.

Абрамкови найшли місце в маґазині і так дісталась єму в участи торговля — той найбільше улюблений у єго одновірців спосіб зарабляня гроший.

Прийшлось відмірювати бархани, стяжки, батисти, продавати обув і т. д. Заробок був невеликий але певний.

Однако з вдачі не був він купцем. Не умів торгувати ся, не умів захвалювати свого товару і часто приходилось єму слухати докорів від свого добродія. Впрочім що він був винен, що із за тих батистів, стяжок і всякої всячини глядїла на него скрипка, люба, стара скрипка, що єго чорні очи заєдно виділи смичок, довгий як той локоть, котрим він відмірював, що в єго ушах звучала мельодия, а слаба рука немов бігала по струнах... Помимо того Абрамкови і єго вітцеви жило ся не согірше.

Мойсей був вдоволений, що Абрамко пішов доброю дорогою і помагав їм, чим лиш міг, а властитель склепу хоч і сварив, але платив совістно.

Однако Абрамко не був вдоволений.

Він сумував, вертав домів з гадкою о всїх тих піснях, вальсах і ариях, яких вивчив ся під проводом свого старого учителя, пригадував собі ті хвилї, коли в тїсній, брудній комнатї з під єго рівно брудних пальців, лили ся звуки, в котрі вслухували ся маленькі дїти, заїдаючи булку з цибулею, або туручіє старого замараного кота....

Минуло шість місяців і настала весна.

Абрамко суєтив ся в склепі, виповняв деякі порученя і здавало ся но трохи забував о своїм нещастю.

З огляду матеріяльного було єму добре. Крім платнї він часто діставав пятаки і третяки, коли треба було віднести товар до купуючого домів, або винести зі склепу до стоячого перед дверми воза.

Тепер він видавав ся веселїйший, був менше блїдий і байдужний.

Раз прийшла до склепу якась дама і накупивши богато товару, попросила відіслати єго до себе до дому. Абрамко охотно виповнив єї бажанє. Дама завела єго до дуже хорошого мешканя, веліла зложити куплені річи і заждати в передній. Там висїло велике зеркало. Абрамко заглянув в него. Нараз він поблїд, — в зеркалї відбила ся скрипка. Відвернувшись, заглянув в сусїдну комнату.

Бідному жидикови кров ударила до голови. Не могучи себе здержати і забуваючи рішучо на всьо, він переступив поріг, скочив ід стїні і здоймив хорошу скрипку, що висїла над фортепяном.

Дрожачою рукою повів він смичком по струнах і видобув з них хороші, трогаючі тони, що злили ся в сумну мельодию.

То була справдїшна жалоба нещастного залюбленого, що на віки втратив свою улюблену....

В часї гри єго очи запалили ся огнем, з них виходив якийсь дивний блеск, губа трохи отворила ся, оги нервово дрожали....

Увійшовша дама з зачудованєм задержала ся в дверех.

Абрамко змішав ся, опустив руку зі скрипкою в долину і стояв перед нею як зловлений на місци переступник.

Дама добродушно усьміхнула ся.

— То ти граєш? — спитала.

— Так — відповів, почервонївши.

— Як тобі на імя?

8. Принято до відомости справоздане читалень в Сухоставі, Петрилові, Черчи, Новици, Гозієві і Лаврикові, та подяки читалень в Лисовичах, Завадці і Голини за вислане учителя господарства.

9. Рішено вівзати всї читальнї, щоби з концем року предложили справоздане зі своєї дїяльности в роцї 1898. — Принято до відомости, що вислано даром книжочки до читалень „Просьвіти“ в Дулибах, Залужи, Жеребках шляхоцких, Соколові, Незавизові, Лаврикові, Розгадові, Королївцї, Снятинї, Корничу і самостійній читальни ім. Франца Иосифа в Коцюбинцях.

10. Принято до відомости справоздане з дїяльности філії „Просьвіти“ в Самборі і уділено тій філії відповідні вказівки. — Принято до відомости, що філія в Бібрцї устроює дня 2 грудня 1898 в честь ювилея цїсарского просьвітне віче.

11. На отворене читальнї в Дмитровичах дня 25. грудня 1898 делеґовано п. Врецьону, а на отворене читальнї в Вербици дня 21-ого грудня с. р. і на загальні збори читальнї в Мшанї дня 26 грудня с. р. рішено вислати яко відпоручника п. Короля.

12. Опорожнену стипендию ім. Франца Фронца 90 зр. річно, рішено надати Іванови Жданови, ученикови III. кляси ґімназиї в Перемишли.

13. Принято 74 нових членів.

Новинки.

Львів дня 24-го грудня 1898.

— **Іменованя.** Президия ц. к. краєвої дирекциї скарбу іменувала контрольорів цлових: Людв. Чалю і Вяч. Захарияcевича старшими цловими офицялами, офицяла Ем. Куровского старшим контрольором, офицяла Петра Михалескула контрольором, асистентів цлових Жигм. Зарембу, Йос. Тушицкого і Казим. Рота та поборців цлових Руд. Ґоберсторфера і Мар. Добровольского офицялами, вкінци провізоричного асистента цлового Врон. Сею і практикантів цлових Ів. Дильского та Врон. Соколя асистентами цловими. — П. Міністер віроісповідань і просьвіти іменував директора приватної школи женьскої в Перемишли о. Володисл. Маковця римо-кат. катихитом в мужескій семинариї учительскій в Самборі.

— **Отворене сойму.** До послів розіслано вже повідомленя о скликаню сойму на день 28 с. м. Того дня відбудуть ся богослуженя: о 9 год. рано в церкви сьв. Юра а о 10-ій год. в катедрі латиньскій. Торжественне отворене сойму о 11-ій перед полуднем. На порядку дневнім засїданя поставлено перше читане 94 справоздань краєвого видїлу.

— **Білєти на І. засїдане сойму** буде видавати канцелярия соймова (в будинку соймовім на І. поверсї) вї второк 27 грудня межи годинами 11 а 12 в полудне, а на слїдуючі засїданя від 6 до 7 години вечером день перед здсїданем.

— **Правда про Канаду**. Емилїй Блюс, дяк з Бураковець, що свого часу виеміґрував був до Канади, а тепер вернув назад до краю, надїслав до „Дїла“ лист, в котрім про Канаду пише між иншими таке: „Ширить ся неправдиві вісти, віби в Канадї денний робітник заробить 2—3 долярi, що земля дуже плодородна і т. и. Все то байка. Анґлїєць, що мову знає, заробить у лїтї 50—75 центів на день, а в зимі служить у фармера за страву. А хто не розуміє по анґлїйски, то заробить в жнива 40 центів коло сїна, а 75 центів може заробити коло зелїзничої дороги, але в Галичинї не наробить ся тілько за тиждень, що там за один день. Щ-до землї — то земля не така плідна як у нас. А чому? бо на нїй не найде ся більше як на чотири цалї чорно-пісковатої землї, а на споді рінь або глина з крейдою така тверда, що рискалем не годен вкопати. Там як посів збіже рукою, то зерно до кілька день сперхне через посуху; мусить засїяти за помочию машини, аби его як найглубше всадили у вогку землю. Отже як трафить на землю, то виросте найвисше на пів лїктя в гору, і то так рідке, що тяжко машиною зібрати, коли не змерзне або суслики не сточать. Правда, що кождий дістає 160 акрів, наших 113 морґів поля, але щож коли з того поля не може добре жити. А знаряди господарскі дуже дорогі. Хто хоче купити віз, мусить заплатити 70 долярів, і то з самого дерева дубового (а той матерiял спроваджують з чужого краю, бо там сама осичина), плуг коштує 35 долярів, косарка 113 дол., грабарка 30 дол., сївачка 170 дол. і висше. Побудувати ся нема з чого, то треба гея у ямах сидїти. Наші люди там уже не знають жадного сьвята сьвяткувати, тілько одну недїлю.

— **Повне затьмінє місяця** припадає дня 27 с. м. вечером о годинї 10 мін. 48. Затьмінє то буде видко в Европї, Африцї, па Індийскім і на Атлантийскім океанї.

— **Товмацка філія „Просьвіти“** устроює вї второк 27-го грудня о годинї 11-ій в сали театральній в Товмачи ювілейне віче в память столїтних роковин відродженя руского письменства з слїдуючою програмою: 1) Про значінє ювілея. 2) Наші здобутки на поли просьвітнім і економічнім за послїдне столїтє. 3) Як нам дальше провадити просьвітну і економічну роботу? В перестанках між рефератами сполучені хори селяньскі будуть співати патріотичні пісни. — На тім ювілейнім вічу маємо зробити перегляд нашої дотеперішньої роботи народної і заохотити ся взаїмно до дальшого невсипущого труду. Тож запрашаємо всїх: селян, міщан і духовеньство до численної участи. — *Видїл.*

— **Загальні збори** Рогатиньскої філії Товариства педаґоґічного відбудуть ся дня 27 н. ст. грудня с. р. о годинї $11^1/_2$ перед полуднем в школї мужескій в Рогатинї з слїдуючим порядком дневним: 1) Справоздане з дїяльности видїлу; 2) справоздане касове і вибір контрольної комисиї; 3) вибір голови і членів видїлу та їх заступників; 4) відчит; 5) внесеня членів.

— **По трийцятьох лїтах.** Засудженого в р. 1868 роцї за розбійниче убийство на кару смерти зарібника Михайла Грубера, котрому Є. Вел. Цїсар відтак в дорозї ласки кару ту замінив на дожизненну вязницю, випущено сими днями знов на основі акту найвисшої ласки з вязницї, в котрій пересидїв 30 лїт. Грубер числить тепер 86 лїт.

— **Злочин в Снятинї.** Недавно в Снятинї щезла служниця господаря Івана Терлецкого: Олена Терлецка. Жандармерия зарядила слїдство, котре виказало, що Олену утопив в Прутї єї господар і стрик Іван Терлецкий. Злочинця арештовано і відставлено до суду.

— **Огнї.** Дня 14 с. м. погоріло в Лужку дїльнім, дрогобицкого повіта 31 господарств селяньских вартости звиж 33 тисячів зр. а обезпечених на 19 тисячів. — Онгди в Дичкові коло Тернополя згорів паровий млин фірми Райтман і Бурштин вартости 90.000 зр. — В Косові згоріло недавно кільканайцять жидівских домів.

— **Пяна смерть.** Богатий селянин Михайло Місьонґ з Тивонї коло Ярослава повертав пяний дому. По дорозї упав в рів, де було води не глубше як на 20 цм. Пяненький не мав сили сам подвигнутись і утонив ся. Слїдство заряджено.

— **Довгий вік.** В Херсонї помер архівіст земскої управи, Галченко, проживши 119 лїт. Старець до кінця житя повнив службові обовязки з взірцевою точностию.

— Абрамко.

— Ти учив ся грати?

— Учив ся, але менї украли скрипку і вже пів року як не граю.

— А любиш музику?

— Від часу, як не граю і служу в склепі, менї здає ся, що не жию — боязливо відповів він.

Дама знов усьміхнула ся.

— Подобаєш ся менї — сказала. — Граєш дуже хороше і знаєш, задля тих сльоз, що блеетять в твоїх очах, я готова подарувати тобі ту памятку по моїм покійнім мужу. Ну, щож, приймив би ти мій подарунок?

Абрамко підняв на неї очи і глядїв, сам не знаючи, що сказати. Єго гадки путали ся.... він буде мати скрипку!

Лице дами було поважне. Єї паньска фантазия привела єї на то добре дїло.

— Мовчиш? — сказала — а я хотїла би тобі зробити приємність. Ну, бериж скрипку і иди з Богом!

Абрамко кинув ся до ручки великодушної добродїйки, горячо поцїлував єї, і прошептавши під носом якісь беззвязні слова, що мали означати подяку, вибіг як божевільний на сходи.

Він спішив не до склепу а до дому.

Біг скоро, сильно притискаючи до грудий подаровану скрипку.

Довго, до самої ночи грав він в своїй комнатцї. Мойсей сварив на него, але Абрамко не звертав на него нїякої уваги, і на другий день, замість іти до склепу, пішов до міста зі скрипкою.

Почало ся нове, щасливійше житє. Він грав з одушевленем, грав хороше, лїпше як перше, а як на вандрівного артиста, навіть пречудно. А що була весна — пора мрій і любови, то єго музика тим більше мала успіх і гроші сипали ся обильно.

Коли він вечером вернув ся домів з повною жомонкою і показав єї вітцеви, старий Арон, хоч в душі уважав торговлю певнїйшою і дохіднїйшою річию, то однако не важив ся єго засмутити і навіть похвалив ущасливленого сина.

Абрамко був незвичайно веселий.

Промінь щастя оживив єго серце, мозок а навіть єго внїшність; зробив єго цїлком иншим, повним віри, енерґії і одушевленя.

Май, місяць прогульок, дав ему нагоду богато заробляти.

Єго кликали на прогульки, аби він грав в дорозї і платили иноді дуже щедро.

Абрамко задумував вже зібрати досить гроша на дальше образоване, видїв перед собою лїпшу будучність, що усьміхалась ему навіть в тій темній брудній комнатї.

. . . .

День був теплий, майже горячий. Була недїля і Абрамко був за містом, в однїй місцевости для прогульок.

Забавляючи зібрану публику, він грав до самого заходу.

Коли сонце зайшло і сховало ся за далеким овидом, треба було збирати ся домів.

Прийшлось переправляти ся через ріку на поромі.

Абрамко підійшов до берега.

Оживлена публика стрітила музиканта з одушевленем і присилувала єго заняти місце на переповненім вже поромі, обіцюючи красний заробок.

Абрамко сїв на поручи.

Однако єго скрипка грала тепер не то, чого від неї жадали.

В наслїдок того серед товпи роздали ся нарікання.

Деякі сильно підхмелені стали кричати і жадати „обертаса“ і мазурки, насьміваючи ся з поважного виразу лиця Абрамка, з єго дрожачої руки і звучної мельодиї.

— Дивіть, така погань, грає так жалїбно, немов би плакав над збуренєм Єрусалима!

— Грай, що тобі кажуть!... Розумієш? — кричав якийсь ремісник з червоним лицем і синьоватим носом.

Абрамко немов не чув і грав дальше. Любуючи ся власною грою, він вслухував ся в свою музику..

— Перестань, жиде, або грай, що тобі велять! — крикнув другий раз пяний ремісник підбігши до Абрамка і сильно штовхнувши єго в локоть.

Абрамко не приготовлений на наглий крик над самим ухом і на несподїваний удар, цїлком занятий своєю грою, стратив рівновагу, перехилив ся і разом зі скрипкою і послїдним завмираючим на струнах звуком упав у воду.

На поромі роздав ся крик.

Абрамко старав ся ратувати ся, витягнув руку, що держала смичок, відтак — другу зі скрипкою... і щез. В тім місци на рїцї розходили ся все більше і більше широкі круги. Потопаючому поспішили на поміч, але коли єго витягнули — то був вже посинївший труп.

І ось серед веселого товариства, підохоченого напитками і домагаючого ся звуків мазурки, положено холодне, мокре тїло Абрамка, що все ще держав в руках смичок і скрипку, котрого постигла ненадійна смерть в тій хвили, коли по бурях і битвах усьміхалась ему — як здавало ся — сьвітлїйша будучність.

Господарство, промисл, торговля, гиґієна і вихованє.

Добрі ради.

— Впорядкована наука господарства. (І. Рільництво). — §. 19. Як зробити урожайними млаковини і торфовища. Сего рода землї суть мокрі, отже передовсїм треба їх осушити. Відтак зрізує ся з них верхну верству дерна, складає ся з ріщем на купи і в сухий день палить ся. Опісля попіл розкидає ся по всїм ґрунтї і заскороджує ся з легка боронами. Мокляки можна навоженем марґлю (опоки) і піску значно поправити, бо пісок своєю вагою губчасту поверхню значно стискає. В декотрих нїмецких сторонах роблять так: Всю млаковину розділюють на загони, віддалені від себе ровами. Насамперед копає ся головний рів, а відтак що 20 або 25 метрів роблять ся другі прямокутно до головного. Землю, яку викопує ся з тих ровів, розкидає ся рівномірно по загонї межи ними так, що верхна земля з них з травою приходить на сам спід, а земля зі споду верх тої верстви. На то сипле ся верству піску на яких 12 центиметрів грубо. Потрібний до того пісок добуває ся иноді таки з тих ровів, а коли нї, то треба єго звідкись инде привезти. При тім треба уважати на то, щоби зашкірну воду пустити на який метер низше від поверхні загонів між ровами. Бічні рови не пускає ся безпосередно до головного рова, але лишає ся між ними а головним ровом догідний проїзд а воду спускає ся попід землю широкими рурами. Коли млаковина і торфовища мають в собі подостатком землї, то по їх осушеню досить лиш поліпшати їх паленим вапном. При навоженю піском треба на то уважати, щоби в піску не було мінералу т. зв. піриту, з котрого при вітріню творить ся вітриоль, бо в таким случаю, все що посїяти на таким ґрунтї, згине. Млаковини і торфовища гноїть ся штучними навозами, паленим вапном і томасівкою. На випалюваних млаковинах і торфовищах сїє ся гречка, овес і садить ся бураки та бараболї. Озимин в перших початках не треба сїяти на таких ґрунтах. Дуже добре обертати млаковини і торфовища на сіножата, особливо же, коли їх можна наводнювати. Ґрунт справляє ся паленем, навоженем вапна і марґлю а відтак мілким оранем. Через кілька лїт садить ся ростини окопові а відтак засіває ся овес і траву.

— Що то суть лїшаї? Уперті (хронїчні) недуги шкіри, при котрих нема горячки, називаємо звичайно лїшаями. Треба-ж знати, що шкіра чоловіка складає ся головно з двох частий (покладів): з т. зв. наскірня, верхної наболонї, і з ремінниці або спідної части шкіри. Отже може занедужати або наскірень або ремінниця десь в якімсь місци на тїлї, або недуга може мати своє місце в торбинках волосових і в железах лоєвих, котрі знаходять ся в шкірі. Всї того рода недуги, хоч они дуже значно ріжнять ся від себе, і кожда з них може мати свою окрему причину, називаємо звичайно лїшаями. Майже всї ті недуги проявляють ся яко висипки на тїлї, скіра від них більше або менше виразно зачервонїє ся, червоність займе більше або менше місця, зачинає лущити ся або на нїй творять ся прищики і міхурцї, в котрих збирає ся гниюча материя, котра иноді засихає і творить струпи. Причинами всїх тих недух можуть бути або зверхні ушкоди (скалїченє від удару, натисненєня і тертя), наглі зміни теплоти (попарене або відморожене), нехарність, кліматичні впливи і т. п., або знов деякі недуги крови, як блїдачка, малокровність, золотуха (скрофули), недуги поодиноких частий тїла (н. пр. жолудка), або наконець недуги ті можуть бути дїдичні (переходити з родичів на дїтий). Декотрі з тих недуг мають свою причину в пасожирцях (причиною корости н. пр. єсть малесеньке зьвірятко, зване „коростяком“) і тогди такі недуги можуть бути заразливі. Того рода висипки на лици дістають найчастїйше дїти; у старших бувають знов найчастїйше угри і т. зв. вовк. До тих недуг належать: Опари, чираки і боляки, кропивка, лїшай міхуркуватий (герпес), лїшай мокрий, порплї, лїшай сухий, огник, грузучий лїшай або вовк і т. п. Про кожду з тих недуг поговоримо окремо.

— Щоби зелїзні знаряди не ржавіли, треба зробити смаровило з пів кільо стопленого сала і 15 ґрамів камфори, додавши до того ще трохи ґрафіту (котрий можна купити в торговлях материялів і фарб). Тим смаровилом мастить ся всї зелїзні знаряди а в 24 годин по тім обтирає ся їх мягоньким платком. Знаряди виглядають тогди такі чистенькі як сталь і ставлять через довгий час опір впливам воздуха і вохкости та не ржавіють.

— Пірє із старих подушок можна дуже добре очистити слїдуючим способом так, що оно буде як нове: До баняка, в котрім звичайно виварює ся біле, наливає ся до половини води, а відтак вкладає ся до него сито так, щоби оно виставало трохи понад воду. Шоби сито добре держало ся, можна поміж лубок від него а баняк всунути деревлянні клинцї. На сито кладе ся старе пірє і баняк ставить ся на огонь. Скоро вода зачне кипіти і творить ся пара, треба пірє мішати копистькою, щоби оно добре перейшло парою. Коли так пірє випарить ся добре, треба єго висипати на чисте простирало або верету і висушити в чистім місци, де нема пороху. Пірє буде тогди зовсїм як нове.

— Як прасувати біле, щоби красно сьвітило ся. Мужескі сорочки, ковнїрики і маншети можна дуже красно випрасувати, так, що буде сьвітити ся і виглядати як з фабрики, слїдуючим способом: Чисто випране біле треба накрохмалити слїдуючою мішаниною: 1 часть пшеничного крохмалю, сїм частий води і одна часть бораксу а до того дїллити трохи чистого (не денатурованого) спіритусу. Заким біле має ся прасувати, треба єго накрохмалити і завинути в маґльовники а опісля прасувати і випрасоване розложити, щоби ствердло. Наконець, коли ствердне, треба єго чистеньким платком умоченим в водї ще раз легенько змочити і ще раз добре притискаючи кілька разів потягнути зелїзком, щоби надати єму полиску. Розуміє ся, що як в крохмаленю так і в прасованю треба мати добру вправу; треба зважати на то, щоби крохмаль рівномірно накладати і щоби полотно при прасованю добре витягати, так, щоби не полишали ся нїгде зморщки.

Переписка господарска.

Й. Бжоз. в Дав.: Цїна збіжа зависить не лиш від самого урожаю або неурожаю, від війни або мира, але ще й від богато инших обставин, іменно від більшої або меншої подажі або попиту а головно від спекуляций великих гуртівників. Буває так, що господарі держать ся з продажию, бо сподївають ся лїпших цїн. Попит буває тогди великий а подаж мала — цїна іде в гору. Буває знов, що господарів притискають податки і инші потреби, отже они раді би продати збіже; та ба, коли купцї не хотять купувати, бо може спекулюють на ще низшу цїну, або запаси їх такі, що они і тих не можуть збути. Подаж єсть отже велика, але попит малий і цїна паде. Дуже важну ролю грає також в торговли збіжем калькуляция. Торговельники збіжем уміють дуже добре оцїнити, які де суть запаси, як заосмотрені млини, коли і де буде найбільше потреба збіжа, хто і коли зажадає достави і т. п., отже після того укладають они собі наперед пляни та означають цїну. Се буває причиною, що цїни збіжа нераз ідуть нагло в гору або спадають.

Вісти торговельні.

Цїна збіжа: Відень 22 грудня: Пшениця 9.90—11.15; жито 8.45—8.80; ячмінь 6.80—9.25; овес 6.00—6.95. — Тернопіль 17 грудня: пшениця 8.70—8.85; жито 7.50—7.60; ячмінь 6.20—6.30; овес 6.15—6.25; какуруза (стара) 5.30—5.40; гречка 6.80—6.90. — Чернівцї 13. грудня: Пшениця 8.90—9.10; жито 7.60—7-75; ячмінь (броварний) 6.35—6.60; овес 5.60—5.75; ріпак 10.75—11.00; кукуруза 4.90—5·— — Будапешт 22 грудня: Пшениця 10.05—10.85; жито 8.15—8.30; ячмінь0.00—0.00, овес 5.70—6.05. Цїна за 100 кільо. — Горох галицкийплатять у Відни по 9—12.50.

Торг збіжевий.

Львів дня 22 грудня: Пшениця 9·10 до 9·30 вр.; жито 7·50 до 8.—; ячмінь броварний 6·50 до 7·50; ячмінь пашний 5·75 до 6·10; овес 6·60 до 6·80; ріпак 11·— до 11·25; горох 6·75 до 9·—; вика 0·— до 0·—; насїнє льняне —·— до —·—; сїмя конопельне —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 0·— до 0·—; гречка —·— до —·—; конюшина червона галицка 48·— до 55·—; шведска —·— до —·—; біла 38·— до 46·—; тимотка 17·50 до 20·— ганиж —·— до —·—; кукуруза стара 5·— до 6·—; нова 5·20 до 5·50; хміль —·— до —·—.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних** оповіщує: дня 17 грудня 1898 передає ся до прилюдного ужитку зелїзницю: Маріенбад-Карльсбад (головний дворець), зі стациями: Відковіп, Габакляйдрав-Тепл, Павтен, Петшав, Тепеля, Айх-Піркенгаммер, Карльсбад (головний дворець) і перестанками Просав і Айх. Стациї отворено для загального руху, а перестанки тілько для руху особового і обмеженого руху пакункового.

В цїли прискореня перевозу рогатої худоби з Галичини і Буковини на понедїлковий торг у Відни і Празї завели ц. к. зелїзницї державні по порозуміню ся з зелїзницями беручими удїл в тім перевозї, надзвичайні поїзди товарово-поспішні. Користи і пільги, які се уряджене подає торговли рогатою худобою, суть превеликої ваги — позаяк транспорт єсть значно коротший, в наслїдок чого худоба не тратить стілько на вазї, як при перевозї поїздами звичайними, а крім того відпадає не тілько коштовне але і утяжливе кормлене звірят підчас дороги. Сим звертає ся проте увагу всїх інтересованих на догічні оповіщеня з цьвітня і липня с. р. з тою увагою, що близших пояснень в сїй справі удїлять начальники стаций надавчих“.

Телеграми.

Відень 24 грудня. Ґрафиня Тун, з роду княг. Шварценберґ, жена президента мінїстрів померла нинї рано о 4 год.

Відень 24 грудня. Є. Вел. Цїсар принимав вчера бар. Банфі'го, котрий опісля конферував з ґр. Туном, ґр. Ґолуховским і Калєм а відтак вернув до Будапешту.

Відень 24 грудня. W. Allg. Ztg. заперечує рішучо вість, мов би мінїстер справедливости Рубер видав розпорядженє язикове для судів на Шлеску.

Берлин 24 грудня. Post на основі інформациї з найдостовірнїйшого жерела доносить, що коли в актах Драйфуса знаходить ся якийсь акт, вказуючий на відносини нїмецкого цїсаря або прускего правительства до Драйфуса, то єсть він безусловно сфальшований.

Канеа 24 грудня. Адмірали виїзджають в понедїлок з Крети. Росия, Анґлїя, Франция і Італїя лишають тут по однім корабли.

За редакцию відповідає: Адам Кроховецкий.

TYGODNIK ILLUSTROWANY

З роком 1899-им розпочинаємо 40-ий рік істнованя нашого письма, хотячого і дальше бути приятелем кождого дому.

Завдяки моральній і материяльній підпорі суспільности, наш „Tygodnik", почавши від скромного початку, міг розширити ся і станути на рівній степени з подібними видавництвами цілої Європи.

По мисли засади; „Поводженє обовязує", старати ся будемо й дальше поступати наперед, аби бути першими в ряді ілюстрованих письм.

Почавши від 1-го сїчня 1899 року **розширяємо значно додаток повістий** „Tygodnika": **кождий передплатник** нашого письма, крім самого письма і дотеперішного додатку повістий, додаваного в аркушах і занимаючого найзнаменитші твори чужої літератури, **одержить**

без нїякої доплати

(анї за книжки, анї за їх пересилку)

12 томів письм

ГЕНР. СЄНКЕВИЧА.

Письма Сєнкевича вийдуть в новім, старанні́м виданю, **виключно для передплатників** „Tygodnik-a illustrowan-ого" і обіймуть — винявши спопуляризовану вже трильоґію —

всї новелї, повісти, листи з подорожий,

одним словом: цїлий доробок лїтературский знаменитого писателя, котрий здобув вже славу і популярність в цїлім сьвітї.

Кождий том **Біблїотеки СЄНКЕВИЧА** обнимати буде що найменше **10 аркушів**, формату звичайної 8-ки, **на добрім папері і добрим друком.** Загальне число томів буде около 30, містячих в собі слїдуючі твори Сєнкевича:

НОВЕЛЇ. Stary sługa. — Hania. — Szkice węglem. — Janko Muzykant. — Przez stepy. — Orso. — Z pamiętnika poznańskiego nauczyciela. — Komedya z pomyłek. — Za chlebem. — Latarnik.— Niewola tatarska.— Jamioł. — Bartek zwycięzca. — Ta trzecia. — Sachem.— Sielanka.— Walka byków w Hiszpanii. — Wspomnienia z Mariposy. — Z puszczy Białowieskiej. — Wycieczka do Aten.— Wyrok Zeusa. — Z wrażeń włoskich. — Organista z Ponikły. — U źródła. — Lux in tenebris lucet. — Bądź błogosławiona. — Pójdźmy za Nim.

ЛИСТИ З ПОДОРОЖИЙ по Америцї і Африцї. — Листи з Риму, Венециї і Парижа.

ЛИСТИ О ЗОЛЇ.

ДРАМАТ. Na jedną kartę. — Czyja wina?

ПОВІСТИ. Bez dogmatu. — Rodzina Połanieckich. — Quo vadis, повість з часів Нерона.

Тим способом в протягу кількох лїт, кождий передплатник „Tygodnik-a illustrowan-ого", одержуючи річно звиж 120 аркушів найлїпших творів лїтератури польської, стане властителем біблїотеки Сєнкевича, недоступної доси задля високої цїни для ширшого загалу читаючих.

Редактор: Др. ЙОСИФ ВОЛЬФ.

В слїдуючім роцї „Tygodnik" друковати буде одночасно **дві повісти ориґінальні,** именно, крім

„KRZYŻAKÓW" СЄНКЕВИЧА

зачнемо з Новим Роком 1899-им друк більшої повісти п. з.:

„ARGONAUCI" Елїзи Ожешкової, і

ПРУСА „TAMI..."

Посїдаємо також ориґінальну працю славного нинї заграницею писателя **Станїслава Пшибишевского,** котрий написав для нас по польски поему прозою п. з.: **„JASNE NOCE"** ілюстровану К. БРОНЄВСКИМ.

Крім того в части белетристичній маємо запевнене сотрудництво таких писателїв, як: **Bałucki Michał, Ks. Chełmicki Zygmunt, Gliński Kazimierz, Gomulicki Wiktor, Jankowski Czesław, Jeske-Choiński Teodor, Jordan, Konopnicka Marya, Lubowski Edward, Or-ot, Reymont Władysław, Marya Rodziewiczówna, Sewer, Szymański Ad., Tetmajer Kaz.** і і.

Також помістимо для нас написані три специяльні студиї:
„WSPÓŁCZEŚNI POECI POLSCY" написав А. ЛЯНҐЕ.
„NOWA BELLETRYSTYKA POLSKA" нап. А. ПОТОЦКИЙ.
„O KRYTYCE WSPÓŁCZESNEJ POLSKIEJ" нап. Володисл. ЯБЛОНОВСКИЙ.

Посїдаємо також студию порівнавчу **Ігн. Матушевского:**

„Stanowisko Mickiewicza w literaturze powszechnej",

та працю Л. КОРОТИНЬСКОГО **„O TOMASZU ZANIE".**

Помістимо також незнані доси

LISTY ZYGMUNTA KRASINSKIEGO do Delfiny Potockiej (1839-1843),

з поясненями Раймунда Станїслава КАМІНЬСКОГО.

Знаний фільософ і знаток Плятона п. **В. Лютославский,** жертвував нам ориґінальну а дуже популярну розвідку п. з.:

„Istnienie duszy",

в котрій, на підставі науковій доводить, що в чоловіцї треба конче признати істнованє індивідуально-духового початку.

Дальші серії цїкавої статї **Олександра Кравсгара**

„O DAWNYCH PAŁACACH WARSZAWSKICH",

з многими ілюстрациями, вже маємо, а крім того дуже інтересну річ **Г. Садовского** п. з.:

„ORDERY I OZNAKI HONOROWE DAWNEJ POLSKI".

В безплатнім додатку повістевім помістимо новий роман історичний звістного нинї угорского автора **Юлїя Вернера** п. з.:

„Z POPIOŁÓW".

Красний той і занимаючий роман з часів угорских війн домових, перетолкувала для „Tygodnik-a" п. В. Ярошевска.

В ЧАСТИ ІЛЮСТРАЦИЙНІЙ подамо **репродукциї найзнаменитших малярів наших також і красками.**

Видавцї: ҐЕБЕТНЕР і ВОЛЬФ.

Передплату для ЛЬВОВА і ГАЛИЧИНИ принимає, числа оказові і проспекта даром висилає

Головна Аґенция і Експедиция „TYGODNIKA" у Львові

Пасаж Гавсмана ч. 9 і всї книгарнї і контори письм.

Передплата виносить з додатками і премією т. є. з 12 томами письм Сєнкевича:

У Львові: квартально: **3** зр. **60** кр., піврічно: **7** зр. 20 кр., річно: **14** зр. **40** кр.

В Галичинї з пересилкою почтовою: квартально: **3** зр. **75** кр., піврічно: **7** зр. **50** кр., річно: **15** зр.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).